

Ayşe Erbulak ile röportaj

Category: Kitapcy,Romanlar,Söhbetdeşlik

написано kitapcy | 23 января, 2025

Ayşe Erbulak ile röportaj AYŞE ERBULAK İLE RÖPORTAJ

Dedektif Dergi adına arkadaşımız Onur Okan, geçtiğimiz günlerde, polisiye roman yazarı Ayşe Erbulak'ın konuğuydu. Arkadaşımızın Erbulak Evi'nde ünlü yazarımızla gerçekleştirdiği röportajı aşağıda okuyabilirsiniz.

0.0: Ayşe Hanım öncelikle bizlere vakit ayırıp, Erbulak Evi'nde ağırladığınız için teşekkür ederiz. İlk olarak sanata adanmış bir kariyer içinde polisiyenin yeri ve etkileri hakkında konuşmak isteriz. Tiyatro sahnesi, televizyon yapımları, stand up gösterileri derken polisiye yazmaya karar verip birçok eser üretiyorsunuz. Kariyerinizdeki bu farklı sanat dallarının yazarlığınıza katkısı nasıl oluyor? Yoksa zamanınızdan mı alıyor?

A.E: Benim bu kadar çok şey ile uğraştığımı görenler her şeyi aynı anda yaptığımı zannediyor ama aslında hepsini bir sıra ile yapıyorum, mesela şu anda yazmıyorum. Bu aralar vaktimin çoğunluğunu Erbulak Evi oyunculuk ve yazarlık okulu alıyor ancak günlük koşuşturmaca ve işlerimin arasında sürekli küçük küçük notlar alıyorum yeni kitabım için. Adı muhtemelen “Bir Cinayet Siparişim Var” olacak. Şu ana kadar dört sayfasını yazdım, çok disiplinli biriyim ve bu yüzden kitabı yazmak için kendime Nisan Mayıs aylarını tarih olarak belirledim. Zaten kurgu kafamda oluştuktan sonra oturup yazmam çok fazla zamanımı almıyor.

0.0: Cinayet Sınıfı Başkanı isimli kitabınızın önsözünde dikkatimi çeken bir şey oldu. Özetle demişsiniz ki: “Yazdığım beş kitap sonrası bir duraklama dönemine girdiğimi hissettim, sonra kafamda cinayet kurguları oluşmaya başladığını fark ettim ve yeniden yazmaya başladım.” Bu duraklama döneminde cinayet kurguları oluşurken nelerden beslendiniz?

A.E: İlk olarak iyi bir komplo teoriciyiyim. Biri bir şey söylediğinde sanki satranç oynarmış gibi öncesini ve sonrasını hayal ederim. Bunu neden demiş olabilir, geçmişinde ne yatıyor, bunu neden yaptı ve arkasından ne çıkacak gibi komplolar düşünürüm. Cinayet kurgularımda böyle komplo teorileri üzerinden çıkar. Örneğin bir restorana gittiğimizde karşı masamda oturan dört kişilik bir grup varsa içlerinden her biri için kafamda bir karakter oluşturur ve onlara rol biçerim. Biri diğerinin kız kardeşini öldürmüş olur, diğeri yanında oturan ile yasak aşk yaşıyor gibi. Bir kırtasiye ürünleri delisi olarak her zaman yanımda not defterleri, küçük renkli kâğıtlar taşıyım. En olmadı cep telefonumun sesli ve yazılı not kısmını kullanarak bu düşündüklerimi not ederim. Kitabı yazmaya karar verdiğimde işte bu bütün ufak notlar ortaya çıkar ve beş bin parçalık bir yapboz birleşerek hikâyelerime destek olurlar.

0.0: Cinayet kurgularını oluşturmak için kullandığınız bir yöntem ya da formül var mı?

A.E: Var. İlk yazmaya başladığımda yoktu. Zamanla buldum. En önemli formülüm şu, okurumun katile hak vermesini istiyorum. Son üç kitabımda uygulamaya başladığım bir diğer formülüm daha var, o da şöyle; katilin kim olduğunu okurum en başta biliyor ve kurgu bunun üzerine gelişiyor. Kısaca özetlemem gerekirse, katil en başından biliniyor ve okurum katilin yaptıklarına hak verir bu ruh hali içine girip, “öldür şunu öldür, hak etti o zaten” diyor.

0.0: Hikâyelerinizde kullandığınız karakterleri oluştururken kendi hayatınıza az ya da çok değmiş, tanıdığınız, bildiğiniz gerçek kişilerden esinlendiğinizi başka bir röportajınızda dinlemiştim. Cinayet Sınıfı Başkanı özelinden yola çıkarsak Levent Şef aslında kimdi?

A.E: Levent Şef, bizim okulda bir öğretmendi. Şık giyimi, zengin bir aileden gelişi gibi özellikleri ondan aldım. Sonra yollarımız bir anda ayrıldı; ben de güzel bir cinayet

romanında güzel bir cinayete kurban olabileceğini düşünüp yazdım.

0.0: Bu karakter oluşturma tarzınızı bilen ve roman içinde yer aldığını düşünen arkadaşlarınızdan nasıl tepkiler alıyorsunuz? Size hiç katil ya da maktul olarak romanda yer aldığını düşündüğü için kızan oldu mu?

A.E: Limoni Ölüm'deki katil için sevdiğim bir arkadaşımdan esinlendim ve kendisine söylediğimde "arkadaşım dükkân senin" dedi, dokuz oda cinayetlerinde ise ay koleji öğrencileri vardır, onlarda ı ışık lisesinden sınıf arkadaşlarım ve onlarda biliyordu. Sevmediğim birini karakter olarak romana aktardıysam okuyup kendisini bulsun diyorum (gülüyor).

0.0: Cinayet Sınıfı Başkanı'ndan devam etmek istiyorum, karakterleriniz Ali, Ela ve Gizem toplumsal sorunlarımızın birer meyvesi olarak hayat bulmuşlar. Siz onların yerinde olsaydınız bu olaylara bakış açınız ve sorunları çözme yönteminiz aynı olur muydu?

A.E: Ela'nın hikâyesinde kendimden bir şeyler var ama tamamı değil. Tecavüze uğramadım ama bir kedi ile aynı odaya kapatılmıştım. Kedilerden çok korkardım ve yeni yeni sevmeye başladım. Romanların içinde yer alan hikâyeler bunlar. Gerçek hayatta bir insan ne kadar kötü olursa olsun öldürülmeyi hak etmez, adalet karşısında yargılanıp cezalandırılmalıdır. Tüm bunların yanında herkesin içinde bir katil olduğuna inanıyorum. Örneğin bir annenin evladına biri bir şey yaptığı vakit, anne içindeki koruma içgüdüsünü canavarca dışarı çıkartabilir. Bir yazar olarak klavye başında parmak uçlarımla öldürmek kolay ama gerçekte birini öldürmek o kadar kolay değildir. Ben 14 yaşımdan beri polisiye okuyorum, birçok hikâye ve kurguyu okudum ama gerçek hayatta Ela'nın başına gelen benim başıma gelse ben de öldürürüm.

0.0: Sizce günümüzde mükemmel cinayet var mı ya da mükemmel cinayeti tasarlamak mümkün mü?

A.E: Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile hem mümkün hem de değil diyebiliriz. Bugün GSM operatörleri ya da akıllı telefon üreticileri, telefon üzerinde kurulu uygulamalar attığımız her adımı takip ediyor. Bu yüzden iz bırakmadan hareket etmek mümkün değil diyebiliriz ama bu takibi lehimize çevirmenin yolları bulunabilir. Örneğin siz telefonunuzu Pendik'te bırakın gidip Beyoğlu'nda cinayet işleyin, bu bakımdan teknolojiden kaçarak kusursuzluğa doğru bir adım daha atmak mümkün diyebiliriz. Teknoloji dışında insan gerçekten ister ve iyi plan yaparsa mükemmel cinayeti işler bence.

0.0: Teknolojinin gelişimi konusuna bağlı olarak, polisiye yazarlarının işi biraz daha zorlaşıyor mu sizce? Cinayet kurgularını oluştururken daha ince hesaplar yapılmasına, kurgunun üzerinden daha fazla düşünülmesine neden oluyor mu?

A.E: Tabi ki. Ben son zamanlarda Netflix yapımlarını çok izliyorum. İzlerken bile ister istemez "Orada nasıl anlamazlar, adam o kadar iz bıraktı nasıl görmediler?" diyebiliyorum. Teknoloji hayatımıza bu kadar girmişken teknolojiyi hem katilin yöntemleri arasında hem de katili yakalarken çok iyi kullanabilir ve kurgularımızı daha ilgi çekici hale getirebiliriz. Okurlarımız da bundan ya çok keyif alırlar ya da bir hata var ise benim gibi memnuniyetsizlik duyabilirler.

0.0: Dedektif Dergi'nin 5. sayısında Kuzey Polisiyesi hakkında bilgiler verirken, yazarlığa başlama maceranıza biraz değinmiştiniz. Norveç'in sizin üstünüzde ve yazarlığa başlamanızda nasıl bir etkisi oldu? O coğrafyayı bilmeyenler için biraz anlatabilir misiniz?

A.E: Norveç beni baştan yarattı. Ben Norveç'e 1998 yılında gittim. Bir kurgu olacaksa eğer bu gidişim, ben ölmüştüm, burada yakılmıştım, küllerim bir kavanoza koyuldu ama tesadüf eseri o kavanoz Norveç'e ulaştı. O kavanoz açıldı ve Norveç topraklarına serpildi, ben de küllerimden yeniden doğdum diyebilirim. Hayatın başka bir şey olduğunu gördüm ve

Norveç'te çok şey öğrendim. Kırk yaşına kadar günün erken saatlerinde kalkıp işe gidiyor, yine akşam koştur koştur eve dönüyordum. Hazır yemek ile geçiştirilen öğünler, çocuğunu yalnız büyüten bir anne olarak karşılaşılan sorunlar derken kendime ayırabileceğim zaman sadece yolda kitap okumaktan ibaretti. Bunların yanında kariyer basamaklarını çıkarken koltuğumu korumaya çalışıyordum. İnsanın kendine ait bir zamanı olması gerektiği, dinlenmesi gerektiği gibi fikirler aklımın ucunda yoktu. Maalesef günümüzde birçok kişinin şikâyeti olmuş durumda. Bu hıza kapılmışken birçok kişiye de kariyer uğruna çarptığım, kırdığım oldu. O kadar yoğun tempoda geçen bir güne rağmen ormanda ya da yeşillik bir alanda dinlenmenin, kendine vakit ayırmanın mümkün olabileceğini gördüm. Biz Türkiye' de kariyerimizin ve buna bağlı olarak geleceğimizin derdine düşmüş durumdayız. Para biriktirip ev almayı ya da çocuğumuza daha iyi yaşam koşulları sağlamayı düşünüyoruz. İskandinav coğrafyasında bunlar devlet tarafından giderilmiş dertler, orada yaşayanlara ise hayatın tadını çıkarmak kalıyor. Daha önceki Kuzey Polisiyesi hakkında yazdığım incelemede bahsetmiştim: Norveç'te insanlar, paskalya zamanı dağdaki kabin evlerinde teknolojiden uzak bir ortama çekilip polisiye roman okuyarak zamanlarını geçiriyorlar. Ben de günlük koşturmacanın ardından dünyevi dertlerden uzaklaşarak kendime zaman ayırmayı başardım ve bu zaman içinde ise yazmaya başladım.

0.0: "Kuzeyli okurlar neden daha çok polisiye okuyor?" Bu soruyu Dedektif Dergi için yazdığınız yazıda cevabı ile birlikte kaleme almışsınız; ben de size "Ülkemizde okurlar neden daha çok polisiye okumuyorlar?" diye sormak istiyorum.

A.E: İnsanlar kitap okumuyor, kitap okumadığı için polisiye hiç okumuyor. Günümüzde teknolojik cihazlar ve sosyal medya uygulamalarına kendimiz çok fazla kaptırabiliyoruz. Benim de başıma geldi bir ara, tablettten bir şeyler okumak isterken bildirim geldiğinde insanın akli kayıyor ister istemez; şimdi eğer işteysem dikkatimi dağıtmaması adına internet bağlantımı

kesiyorum ve bir şey okuyacaksam bu şekilde devam ediyorum. Bu aralar yine çok fazla okumaya zaman ayırmaya başladım; mesela en son Gencoy Sümer'in Aile Sırrı'nı okudum ve çok beğendim.

0.0: Keşke ben yazsaydım dediğiniz bir kitap var mı ya da imrendiğiniz bir yazar?

A.E: Jo Nesbo'yu çok beğeniyorum ve çok etkileniyorum. İsveçli yazar Henning Mankell mesela tam benim istediğim tarzda kitaplar yazdı. Stieg Larsson'u çok söylemek istemiyorum çünkü Norveç'te kitaplarını okuduğumda buralarda çok fazla bilinmiyordu ve henüz kitapları filme aktarılmamıştı. Filmi çıkınca çok üzüldüm, İsveç versiyonları çok iyiydi ama Hollywood tarzı bence pek iyi olmadı, hikâyeleri karıştırmışlar.

0.0: Kuzey Polisiyesi üzerinden yola çıkarsak, ülkemizde de bir ekol ya da polisiye tarzı oluşturmak için sizce neler yapmalıyız, ya da böyle bir ekol ya da tarz yakalama çabasına girmek doğru olur mu?

A.E: Kuzeylilerin özellikle polisiye alanında da çok başarılı olmak için bir çabaları olduğunu zannetmiyorum. Şunu söylemek lazım, devlet özellikle yazarlara büyük destek oluyor. Danimarka'da mesela işinizi bırakıp kitap yazacağım dediğinizde size belli bir süre maddi bir destek sağlıyorlar. Onlar kendi coğrafyalarında birbirine benzer hikâyeler yazıyorlar, bizde ise özellikle meslek dallarında birlik olamama gibi sorunlarımız var. Biz polisiye yazarlar derneği olarak aslında bunun aksine birlik olarak hareket edebiliyoruz ancak bunu biraz daha ileri taşıyıp daha fazla destek bulmamız lazım. Örneğin; bir yılınızı tasarlayarak, bir yılınızı da onu yazarak emek verdiğiniz kitabınızı yayınevine ulaşıyor. Onlar da basımı için bir editör görevlendiriyor, tanıtımı, basımı gibi süreçlerine mesai harcıyor ve sonra dağıtıma veriliyor. Ülkemizde zaten iki ya da üç tane dağıtımcı var ve o dağıtımcıların eline düşüyorsunuz. O dağıtımcılar bu kitabı kitapçılara dağıtıyor, iki yıllık emeğinizin okuyucu ile

buluşması kitapçada çalışan kişinin üşenmeyip kitabı koliden çıkartıp rafa koymasına kalıyor. Koliden çıkartınca çalışanın aklında bir soru oluyor, bu kitabı nereye koyacak? Masa üstüne koyması için ya da en çok satanlara koyması için kitapçılar para istiyor; polisiyeye koyması gerekiyor ama o ayrımı yapacak bilgisi olmayabiliyor. Ben birçok büyük kitapçıya gidip Yıldız Kenter'in hayatı hakkında yazılmış bir kitabı sorduğumda boş bakan gözlerle çok sık karşılaştım. Yazardan kitap satıcısında çalışan tezgâhtara kadar uzanan bir zincir var ve o tezgâhtar zincirin son halkası. Tezgâhtar çoğu zaman o kitabı o rafa koymuyor, sebebi yine yaşam koşulları. Asgari ücretle çalışan kişi yüksek meblağlarda satış yaparken yine o parayı kazanacak, ha kitapçada ha başka bir yerde, bu sebepten sizin kitabınız çok umurunda olmuyor.

0.0: Polisiye yazarlar birliğine değinmişken, birliğin çalışmalarından biraz bahsedebilir misiniz?

A.E: Bu sene Kristal Kelepçe isimli bir ödül yarışması başlattık. Yıl içinde yapılan toplantıya Erbulak Evi ev sahipliği yaptı, bir sonraki toplantı için de yine ev sahibi olacağız sanırım. Sosyal medyada ya da fırsat bulduğumuz alanlarda birbirimizin eserlerini, kitaplarını tanıtmaya çalışıyoruz. Beni manen mutlu eden başka bir olay ise Armağan Tunaboğlu ve Ercan Akbay'a Polisiye Ekspresi için Erbulak Evi'nin kapılarını açmak oldu. Polisiye seminerleri oluyor yine destek olmak için çabalıyoruz, bundan bir kar gütmüyorum ve destek olmak çok mutlu ediyor.

0.0: Polisiye üzerine yazma heveslisi olan yazar adaylarına neler önerirsiniz?

A.E: Yılmadan yazmak lazım, küsmeden yazmaya devam etmek lazım. Kime küsüyoruz, her hangi bir kitapçada çalışana mı? Neden, kitabımı rafa koymadı diye mi? Bunu yapmamak lazım, yayınevine gidip kovalamak lazım, dağıtımcıya gidip peşinde koşmak lazım. Artık sosyal medya tanıtım için büyük nimet, dijital ortamda kitap okuma alışkanlığı artıyor, ben hâlâ

kitabı kıvrırarak okuma taraftarıyım, birkaç başarısız e-kitap okuyucusu deneyimim oldu ama dediğim gibi bu ortamlarda okuma alışkanlığına yeni bir boyut getiriyor. Öğrencilerimize her zaman, kimse okumazsa kendiniz okursunuz ya da yakınlarınıza okutursunuz diyorum. Vazgeçmeyin.

0.0: Ayşe Hanım, bundan sonra bizi nasıl hikâyeler ve projeler bekliyor ve ne zaman okumaya başlarız?

A.E: Cinayet Sınıfı Başkanı'nın devamı olarak Bir Cinayet Siparişim Var'ı yazmayı düşünüyorum, Ali ile Ela'nın hikâyesi olacak, Gizem girer mi girmez mi şu an bilmiyorum. İlham perileri kapımı çalarsa eğer bir polisiye tiyatro oyunu yazmak istiyorum. Bunların dışında Erbulak Evi'nin hikâyesini "Cezasız Kalmayan Başarı" adıyla yazmak istiyorum.

0.0: Dokuz Oda Cinayetleri'nin beyaz perdeye ya da televizyon ekranlarına aktarılmasını istediğinizi biliyorum, merak ettiğim ise karakterlerinize kimlerin hayat vermesini istersiniz?

A.E: Deniz Amir'i Dağhan'ın oynamasını çok isterim. 10 bölümlük bir mini dizi olmasını istiyorum, en fazla bir buçuk saatlik bölümler halinde, farklı bir ülkeden bahsediyorum sanırım. Oğlum olduğu için ama gerçekten Deniz Amir rolünü Dağhan oynasın istiyorum. Bu arada Çok Şekerli Ölüm, Limoni Ölüm ve Ödüüllü Ölüm serisinde Zeynep rolünde Ayşegül Aldinç'in oynamasını isterim, Meral'i ise Zuhal Olcay ya da Sumru Yavrucak oynasın isterim.

0.0: Takipçilerimizden gelen bir soru da şöyle: Ayşe Hanım polisiye dışında bir tarzda roman yazmayı düşünüyor mu? Örneği aşk romanı olabilir mi?

A.E: Aşk romanı hiç okumuyorum ki aşk romanı yazayım. Kitaplarımda her zaman bir aşk hikayesi olur, örneğin Avukat Arda'nın, Meral'in ve Zeynep'in arasındaki hatta Deniz Amir'in araya girmesi ile gelişen bir aşk hikayesi vardı.

0.0: Dedektif Dergi okurları için yakın zamanda bir hikâye yazmayı düşünüyor musunuz?

A.E: Aslında çok istiyorum, aklımda bir hikâye de var. “Benim Annem Çok Akıllıdır” diye, bir anne ve kız cinayetler işliyor. Nisan ve Mayıs ortasına kadar çok yoğunum ama sonrasında oturup kaleme almayı düşünüyorum.

0.0: Son olarak, söyleşimiz boyunca gelecek projelerden bahsederken isimlerinin hep hazır olduğunu fark ettim, güzel bir hikâye için önce bir isim düşünüp altını kurgu ile mi dolduruyorsunuz yoksa kurgu bitince mi isim geliyor?

A.E: Her ikisi de, bazen çok güzel bir isim aklıma geliyor, mesela geçenlerde “Giyilmemiş Gelinlikler” diye bir başlık buldum ama hikâyeyi henüz düşünmedim. Cinayet Sınıfı Başkanı’nın devamının adı “Başkanın Cinayetleri” olacaktı ama siyasi bir çağrışım yapar diye düşünüp “Bir Cinayet Siparişim Var” diye değiştirdim. Bu kitapta özel bir durum var, kitabın bir kısmı Norveç’te geçecek. Bir Kuzey havası estireceğiz.

0.0: Dedektif Dergi okurlarına bir mesajınız var mı?

A.E: Çok okusunlar lütfen. Ben her derdim, sıkıntım olduğumda kafamı toplayacak bir şey ile meşgul olurum; örneğin yapboz yaparım, örgü örерim ve en önemlisi kitap okurum; çünkü okuduğunuzda kendinizi başka dünyalara yolculuk eder şekilde bulursunuz. Bu yüzden bu zor günlerde okumaktan vazgeçmesinler.

Onur OKAN. Söhbetteşlik